

GRUP PERALADA 2011

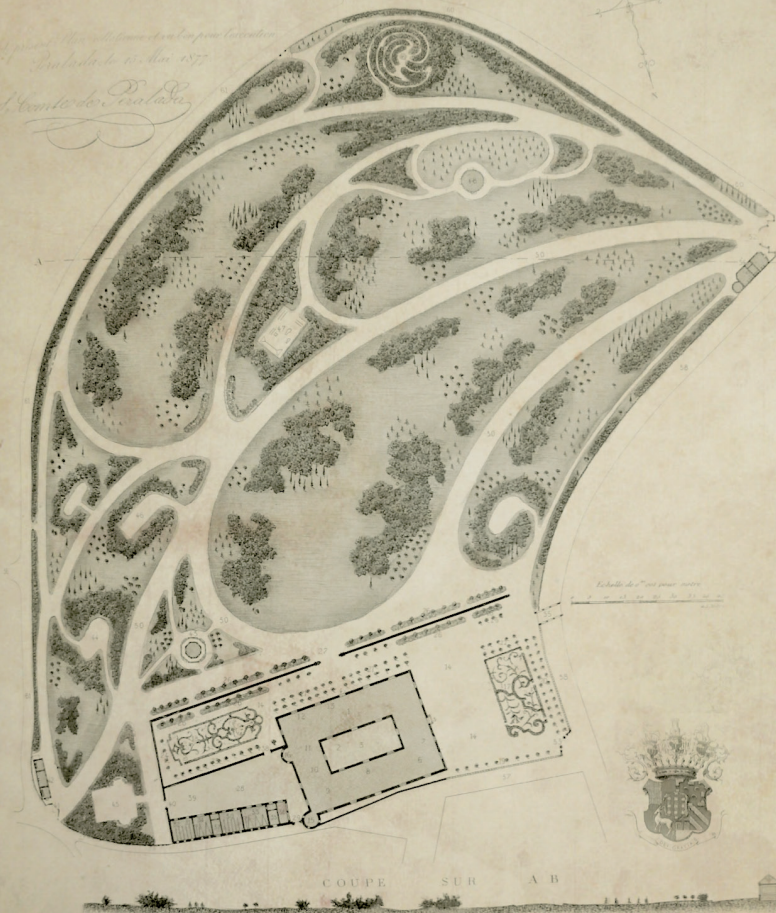
MUSEU DEL CASTELL DE PERALADA

L'exposició Jardins de Paper està integrada dins la visita
general al Museu del Castell de Peralada

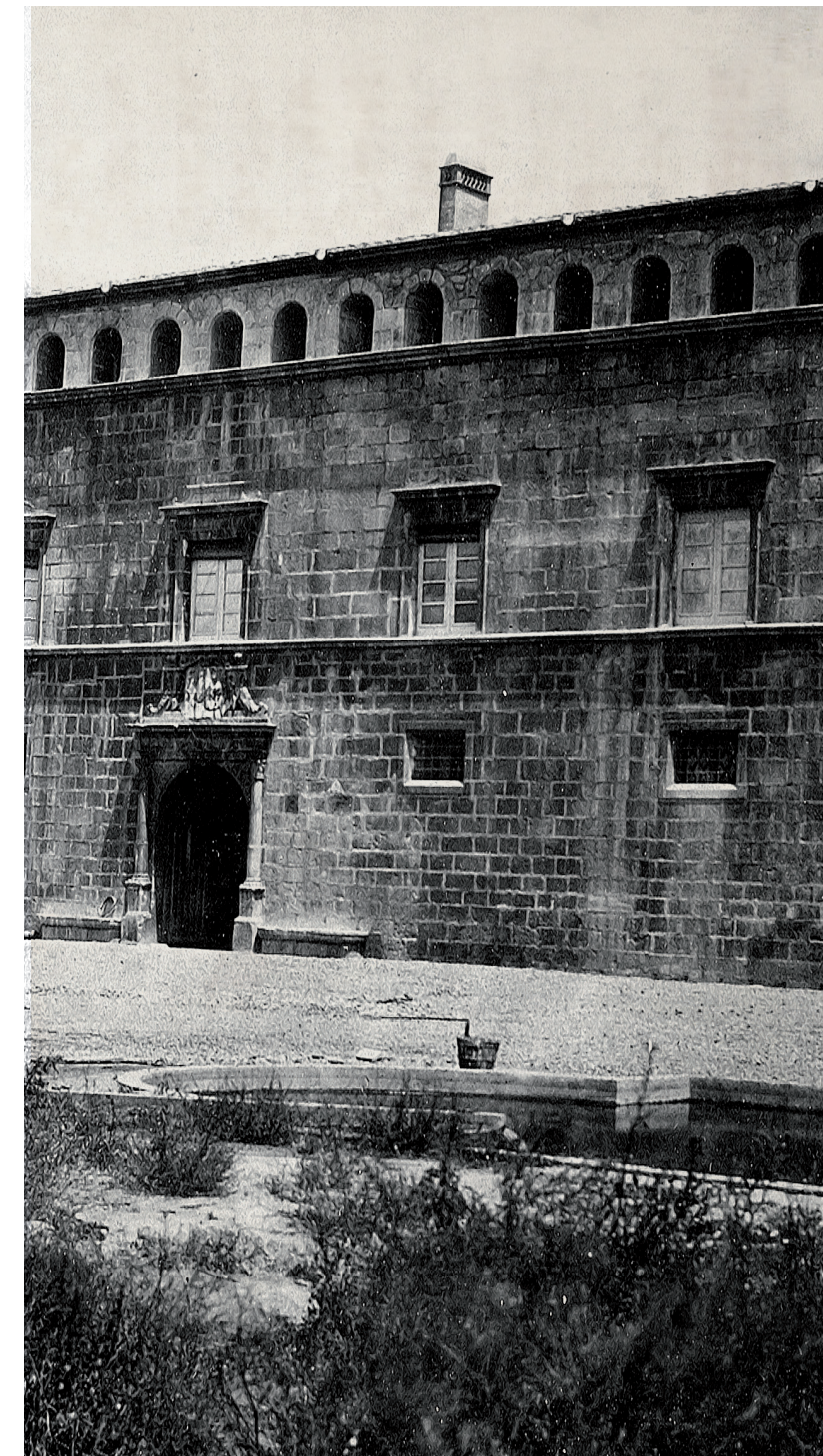
PLAÇA DEL CARME, S/N - PERALADA
TEL. 972 53 81 25
WWW.MUSEUCASTELLPERALADA.COM

JARDINS de PAPER

EXPOSICIÓ MAIG 2011

MUSEU DEL CASTELL DE PERALADA

JARDINS de PAPER

La construcció dels jardins del Castell de Peralada la podem emmarcar dins la represa de l’art de la jardineria durant el segle XIX a Catalunya, quan les famílies burgeses o les terratinents benestants decideixen enaltir les seves llars iniciant aquests espais amb la incorporació de varietats d’arbres i plantes.

Va ser, doncs, ara farà cent quaranta anys, quan D. Antoni de Rocabertí, comte de Peralada, i D. Tomàs de Rocabertí, comte de Savallà, en instal·lar-se a Peralada iniciaren tot un seguit de reformes fonamentades en la seva formació i relacions amb la capital francesa i en els seus vincles amb l’illa de Mallorca. A les millores dutes a terme a l’interior del Castell i al Convent del Carme, es sumaren les destinades a embellir el seu entorn i així, igual que tot castell francès gaudia d’un gran parc o jardí, els dos germans decidiren dignificar el de Peralada *à la façon française* integrant el terreny colindant anomenat Lo Bosch del Comte amb l’oportú arranjament i ajardinament. L’encàrrec es va fer a un dels més reputats dissenyadors de jardins resident a París, François Duvillers (1807-1881), ”Architecte paysagiste dessinateur de parcs et jardins” tal com ell mateix s’intitula, quan té 70 anys, i és probablement a causa de l’edat (moriria al cap de quatre anys) que no s’atansa a Peralada, però manté una constant comunicació amb el comte don Antoni.

En els jardins de Peralada s’incorpora la tipologia que seguia el model de Le Nôtre –jardí geomètric francès dels castells de Versalles o Chantilly– que s’observa en els parterres de les parts sud i oest més properes al Castell i, l’estructura tipològica del jardí paisatgístic anglès, de formes sinuoses, s’implanta a la resta del jardí.

En el seu origen, l’extensió dels jardins fou de 3 hectàrees i 38 àrees (33.800 m²), i segons la llegenda adjunta hi hauria d’haver fins a 63 zones diferenciades, entre les quals s’esmenten l’*Avenue des orangers*, els *Chemins vicinaux*, el *Labeyrinthe*, el *Tir au pigeon*, el *Jeu de cricket*, l’*Habitation du jardinier*, el *Gymnase*, el *Kiosque de Pinus Pinea*, etc., encara que no totes s’executaren. La vegetació que Duvillers incorpora és rica i variada, tant pel que fa a fruiters productius com a plantes i arbres ornamentals amb espècies que ha vist ben aclimatades a indrets de latituds similars com Còrsega o Mònaco i d’altres d’exòtiques pròpies de països orientals, arribant a les 158 varietats.

Els anys no passen debades, i tant la distribució de l’espai com les espècies que avui conformen els jardins han sofert modificacions; les unes realitzades voluntàriament responent a qüestions estètiques o pragmàtiques, primerament pels nous propietaris i descendents dels comtes en la primera dècada del segle XX, més endavant, als anys 30, per Miquel Mateu, o en èpoques més recents als anys 90, mentre que les altres han estat fruit dels avatars climatològics. Així, per exemple, sabem que “l’any de la fred” (1956), matà gairebé tots els eucaliptus i molts dels tarongers.

A la present exposició el visitant podrà contemplar documents com els plànols originals; part de l’epistolari de François Duvillers amb Antoni de Rocabertí custodiat a l’Arxiu del Regne de Mallorca; els àlbums impresos a l’Escola de Palaci “Catálogo de Plantas del Parque del Conde de Peralada” i “Catálogo de frutales del Conde de Peralada”, o la monografia de François Duvillers *Les Parcs et jardins* (1878), que incorpora el plànol de Peralada, així com alguns estris d’època, com la campana-hivernacle. També tindrà ocasió de veure un interessant material complementari, amb una nodrida representació de bibliografia adquirida pels comtes: a les subscripcions a revistes d’època s’hi afegeixen llibres d’horticultura, jardineria, mobiliari rústic i monografies de botànics coetanis que treballaren a les Illes Balears, a Catalunya i a la resta de la península.

Inés Padrosa Gorgot

JARDINES de PAPEL

La construcción de los jardines del Castillo de Peralada puede ser enmarcada dentro del proceso de reinicio del arte de la jardinería que tiene lugar en Catalunya a finales del siglo XIX, cuando las familias burguesas o las acomodadas terratenientes deciden enaltecer sus hogares iniciando estos espacios con la incorporación de variedades de árboles y plantas.

Fue hace ciento cuarenta años cuando Don Antonio de Rocabertí, conde de Peralada, y Don Tomás de Rocabertí, conde de Savallà, al instalarse en Peralada iniciaron una serie de reformas fundamentadas en su formación y relaciones con la capital francesa y con sus vínculos con la isla de Mallorca. A las mejoras realizadas en el interior del Castillo y Convento del Carmen, se sumaron las destinadas a embellecer su entorno y así, tal y como cualquier castillo francés disponía de un gran parque o jardín, los dos hermanos decidieron dignificar el de Peralada *à la façon française* integrando el terreno colindante llamado Lo Bosch del Comte con el oportuno arreglo y ajardinamiento. El encargo se hizo a uno de los más reputados diseñadores de jardines residente en París, François Duvillers (1807-1881), “Architecte paysagiste dessinateur de parcs et jardins” tal como él mismo se intitula, cuando tenía 70 años, y es probablemente debido a su edad que no se acercara a Peralada; sin embargo mantiene una comunicación constante con el conde D. Antonio.

En los jardines de Peralada se incorpora la tipología que seguía el modelo de Le Nôtre –el jardín geométrico francés de los castillos de Versalles o Chantilly-, pudiendo observarse en los parterres de los sectores sur y oeste más próximos al Castillo, y la estructura tipológica del jardín paisajístico inglés, de formas sinuosas, se implanta en el resto del jardín.

En su origen la extensión de los jardines fue de 3 hectáreas y 38 áreas (33.800 m²), y según la leyenda adjunta debería incluir 63 zonas diferenciadas, entre las cuales se mencionan la *Avenue des orangers*, los *Chemins vicinaux*, el *Labeyrinthe*, el *Tir au pigeon*, el *Jeu de cricket*, la *Habitation du jardinier*, el *Gymnase* o el *Kiosque de Pinus Pinea*, etc., aunque no todas se realizaron. La vegetación que Duvillers incorpora es rica y variada, tanto por lo que se refiere a árboles frutales productivos como a plantas y árboles ornamentales con especies que ha visto bien aclimatadas en lugares

de latitudes similares como Còrcega o Mònaco, y otras exòtiques propies de països orientals, llegàndose a contabilizar hasta 158 varietades.

Los años no pasan en balde, y tanto la distribución del espacio como las especies que hoy conforman los jardines han sufrido modificaciones; unas realizadas voluntariamente respondiendo a cuestiones estéticas o pragmáticas, primero por parte de los nuevos propietarios y descendientes de los condes en la primera dècada del siglo XX, más adelante, en los años 30, por parte de Miguel Mateu o en èpocas más recientes en los 90, mientras que otras han sido fruto de los avatares climatològics. Así, por ejemplo, se sabe que las heladas de 1956 (“l’any de la fred”) mataron casi todos los eucaliptus y muchos naranjos.

En la exposición presente el visitante podrá contemplar documentos como los planos originales; parte del epistolario de François Duvillers con Antonio de Rocabertí, custodiado en el Arxiu del Regne de Mallorca; los àlbumes impresos en L’Escola de Palaci “Catálogo de Plantas del Parque del Conde de Peralada” y “Catálogo de frutales del Conde de Peralada”, o la monografia de François Duvillers *Les Parcs et jardins* (1878), que incorpora el plano de los de Peralada, así como algunos utensilios de la època como la campana-invernadero. También tendrá ocasión de ver un interesante material complementario, con una nutrida representación de bibliografía adquirida por los condes: a las suscripciones a revistas de època se suman libros de horticultura, jardinería, mobiliario rústico y monografías de botánicos coetáneos que trabajaron en las Islas Baleares, en Cataluña y en el resto de la península.

Inés Padrosa Gorgot